

Kaupunginjohtajan esitys budjetiksi vuodelle 2020 ja taloussuunnitelmaksi 2020-2023

Kasvavan Vantaan yhtälö: Asukaskohtainen velka vähentynyt – palvelut paranevat

Kaupunginjohtaja Ritva Viljanen on tänään julkaisut talousarvioesityksensä vuodelle 2020. Vantaan ensi vuoden budjetin käyttötalouden loppusumma on 1 670 miljoonaa euroa. Lisäksi investointeja tehdään 149 miljoonalla eurolla. Verotuloja kertyy arviolta 1 074 miljoonaa euroa eli 6,3 prosenttia tämänvuotista enemmän. Lainojen määrä pidentään valtuustokauden tavoitteessa eli alle miljardissa eurossa.

Uusi Vantaa -organisaatio aloittaa ensi vuoden alussa, ja sen myötä strategia näkyy yhä paremmin sekä johtamisessa että toiminnassa.

BUDJETTI 2020

1,67 mrd.

käyttötalousmenot

149 milj.

investoinnit

VEROTULOT 2020

+ 6,3 %

YHTEENSÄ

**1,074
mrd. €**

lähes

4 000

UUTTA ASUKASTA

ASUKKAITA YHTEENSÄ v. 2020 LOPULLA

236 053

+ 600

Päiväkotilasta ja koululaista

Vantaan kasvu jatkuu, ja kaupunki saa myös ensi vuonna lähes 4 000 uutta asukasta. Vuoden 2020 lopulla vantaalaisia on arviolta 236 053. Lasten määrä päiväkodeissa ja kouluissa kasvaa yhteensä 600 lapsella. Arviolta 60 vanhusta tarvitsee uuden tehostetun asumisen paikan.

Vuodenvaihteessa rakenteilla olevia uudisrakennuksia ovat Kaivokselan II ja Veturin päiväkodit, Hämeenkyllän koulu ja liikuntahalli sekä Myyrmäen urheilupuiston huoltorakennus. Vuoden 2020 aikana rakennetaan Hevoshaan urheiluhallitilat ja Vapaalan päiväkodin paviljonki. Alkavia rakennuskohteita ovat Leppäkorven koulun laajennus, Länsimäen päiväkotitilat ja Uomarinteen päiväkotitilat sekä päiväkotitilat Jokiniemen koulun yhteyteen. Lisäksi tulee yksi yksityinen päiväkotitilat Myyrmäkeen vuonna 2020.

Suurimpia peruskorjauskohteita ovat Västersundom skola, Kilterin koulu ja Leppäkorven koulu sekä Lasten ja nuorten kulttuurikeskus Orvokki.

Sisäilmakorjauksiin investoidaan tuplasti viime vuoteen nähden eli viisi miljoonaa euroa. Lisäksi myös peruskorjausten yhteydessä korjataan sisäilmaongelmia.

Taloutta tasapainotettu ja kasvu turvattu

– Vantaan talous on kehittynyt myönteisesti viime vuosien aikana ja sitä on saatu tasapainotettua. Pitkäaikainen velkamäärä on lyhentynyt vuoden 2015 tasosta 200 miljoonalla ja asukaskohtainen lainamäärä laskenut lähes 1 200 eurolla asukasta kohden, noin 4 000 euroon. Samaan aikaan vuosina 2016–2019 olemme saaneet lähes 18 000 uutta vantaalaista. Velan lyhentymisen taustalla on ollut hyvä vuosikate erityisesti vuosina 2016–2017, jolloin kaupunki sai merkittävät maanmyyntitulot ja sopimuskorvaukset ja koko kuntatalous oli nykyistä paremmassa tilanteessa. Vuosina 2018–2019 velkamäärän kehitystä on tukenut myös kaupungin kassan pienentämistarve nykyisessä negatiivisten korkojen toimintaympäristössä, kaupunginjohtaja Ritva Viljanen kertoo.

Vuosi 2019 on Vantaalle muiden kuntien tavoin haastava.

– Jo lähtökohtaisesti vuodelle 2019 kohdistui useita poikkeuksellisen isoja kustannuseriä, kuten muun muassa kunta-alan palkankorotukset, ulkoisten vuokrien nousu, Vantaan toteuttama varhaiskasvatusoikeuden laajennus, Apotin käyttöönotto, HUSin kuntaosuuden suuri nousu sekä kilpailukyky-sopimuksen lomarahaleikkauksen päättyminen vuonna 2020, jonka kustannusvaikutus pääosin kohdistuu jo vuoteen 2019. Vuoden 2019 aikana maanmyyntitulot eivät ole kehittyneet odotetusti. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuskehitys on ollut suunniteltua selvästi voimakkaampaa sekä kaupungin omassa toiminnassa että erikoissairaanhoidossa HUSin osalta, molempien ylittäessä talousarvionsa. Verohallinnon tekemät valtakunnalliset verojärjestelmien uudistukset leikkaavat Vantaalta kunnallisverotilityksiä vuodelta 2019 arviolta 32

Vuonna 2020 tilikauden tuloksen arvioidaan olevan -22 miljoonaa, ja kaupungin lainamäärää varaudutaan kasvattamaan noin 52 miljoonalla.

miljoonaa suunnitellusta, ja kaupungin velkamäärää joudutaan tämän vuoksi kasvattamaan. Jos olisimme saaneet verotulotilitykset normaalisti, Vantaa ei olisi tänäkään vuonna ottanut velkaa, Viljanen kertoo.

Talousarvio 2020 turvaa kasvun edellytykset ja sen lähtökohdina ovat vahva talous ja valtuuston linjaukset. Vuonna 2020 kaupungin tulorahoitus koheenee verotilitysvajeen poistuessa

ja valtionosuusleikkausten päättyessä. Käyttötalous jatkuu edelleen tiukkana kaupungin kova väestönkasvu ja yleisen hintatason muutos huomioiden. Toimintamenoja nostavat kuitenkin muun muassa HUS:n kuntaosuuden nousu, tietohallinnon ja Apotin kustannusten nousu, ulkoisten vuokrien nousu sekä nykyinen palkkaratkaisu ja kilpailukyky-sopimuksen mukaisen lomarahaleikkauksen päättyminen. Vuonna 2020 tilikauden tuloksen arvioidaan olevan -22 miljoonaa, ja kaupungin lainamäärää varaudutaan kasvattamaan noin 52 miljoonalla. Kaupungin lainamäärää pidetään valtuuston asettaman 1 miljardin euron ylärajan alapuolella valtuustokauden 2017–2021 loppuun asti.

Viljanen on tyytyväinen, että Vantaa on onnistunut laskemaan velan määrän muiden kaupunkien tasolle, vaikka kaupungin kasvu on ollut Suomen suurimpia. Asukkaiden palveluita on parannettu ja laajennettu kasvua vastaavasti. Ensi vuonna palvelut paranevat edelleen, ja tulevaisuuden investointina suunnitellaan ratikkaa.

Ratikka on merkittävä kaupunkikehittämishanke

Vuoden 2020 talousarvioehdotukseen sisältyy henkilöstön palkkaaminen ratikan suunnittelua varten, joten budjetti muodostaa pohjan toteuttamisen aloittamiselle. Tämä edellyttää sitä, että valtio tulee rahoitukseen mukaan ja sitä, että Vantaan kaupunginvaltuusto tekee päätöksen jatkosuunnittelusta. Ratikan suunnitteluun ja toteutukseen haetaan Tent-T-rahoitusta EU:lta.

Ratikan reitti tulee olemaan keskeinen kaupunkikehittämisen kannalta erityisesti Vantaan itäisille alueille. Etenkin Hakunilan suuralueen kehitys etenee huomattavasti sen avulla. Kaavoituksessa tullaan varautumaan alueen asunto- ja yritys- sekä katusuunnittelun käynnistämiseen taloussuunnittelukaudella. Ratikka tukee Vantaan tavoitetta olla hiilineutraali vuonna 2030.

Vahvistusta sosiaali- ja terveystoimeen

Ensi vuoden talousarviossa sosiaali- ja terveystoimen määrärahakorotus on korkeampi kuin muilla toimialoilla. Tällä pyritään vastaamaan sosiaali- ja terveystoimen resurssitarpeeseen. Korotus sisältää muun muassa yli sadan lisävakanssin perustamisen. Resurssipulaa ratkotaan laajalla sosiaali- ja terveyslautakunnan hyväksymällä toimenpideohjelmalla. Vantaalla on tehty myös päätös sosiaalityöntekijöiden palkkojen korottamisesta. Kaupunki selvittää lisäksi mahdollisuutta terveyskeskuksien iltavastaanottoihin. Uuden Tikkurilan hyvinvointikeskuksen suunnittelu etenee.

Ikäihmisille tehostettua palveluasumista

Uuden vanhusten tehostetun palveluasumisen yksikön on määrä aloittaa syksyllä 2020. Toiminta voidaan joko tuottaa omana palveluna tai kilpailuttaa sille tuottaja. Erityisesti yli 75- ja 80-vuotiaiden vantaalaisten määrä kasvaa nopeasti lähivuosina. Turvallista kotona asumista pidetään ensisijaisena. Väestönkasvun perusteella tehostetun asumispalvelun paikkojen tarve on lähivuosina noin 50 paikkaa vuodessa. Hämeenkyllän yksikkö vastaa tähän tarpeeseen ensi vuoden osalta.

Uusi sateenvarjomalli ja ennalta ehkäisevät palvelut

Perhepalveluita kehitetään kokonaisuutena ja painottaen ehkäisevää työtä. Vantaa käynnistää ohjelman, johon kutsutaan mukaan kaupungin toimialat, järjestöt ja yritykset. Eri toimijat työskentelevät yhteisen sateenvarjon alla, osittain Islannin mallin mukaisesti.

Sijaisia päiväkoteihin

Seure-varahenkilöratkaisu laajennetaan kaikkiin päiväkoteihin ensi vuonna. Saatavuuden parantamiseksi varahenkilöt toimivat alueellisesti rajatulla alueella. Varahenkilöiden määrää on tarkoitus lisätä noin 50:llä, ja siihen on varattu talousarvioissa puoli miljoonaa euroa.

Varhaiskasvatuksessa otetaan käyttöön uusi ohjausjärjestelmä VaSa, jonka avulla perheet voivat asioida sujuvammin, ajasta ja paikasta riippumatta.

Satsauksia koululaisille ja kulttuuriin

Vantaan koulujen digiloikat jatkuvat, ja Vantaa aikoo rakentaa yhtenäisen digitaalisen oppimisen järjestelmäkokonaisuuden. Nelivuotiseen, ainutlaatuiseseen alustahankkeeseen on budjetoitu 10,8 miljoonaa, ja saatu Business Finlandilta kaikkien aikojen ennätysrahoitus 5,5 miljoonaa.

Nelosluokkalaisten itsenäisyyspäiväjuhlasta tehdään vuotuinen perinne. Juhla on saanut lapsilta ja heidän perheiltään todella myönteisen vastaanoton. Kaupunki haluaa tarjota tämän elämyksen ja kokemuksen lapsilleen.

Jokaiselle peruskoulun päättävälle ja myös tuhannelle lukiolaiselle annetaan kesätyöseteli. Kuluvan vuoden kokeilun tulokset olivat niin myönteisiä, että seteleiden jakamista päätettiin jatkaa.

Kulttuuripalveluihin on budjetoitu 420 000 euroa enemmän kuin tänä vuonna. Tarkoitus on lisätä tapahtumia, elämyksiä ja harrastusmahdollisuuksia.

Häkansbölen kartanon talousrakennukset pääsevät remonttiin.

Puistoruokailua lapsille – apua myös aterioiden sulatteluun

Kesäruokailukokeilu kuluvana vuonna oli onnistunut. Puistoruokailua laajennetaan ensi vuonna ja siihen on varattu 50 000 euroa. Nyt puistotoimintaan tulevat mukaan liikuntapalvelut, ja ruuan ohella lapsille tarjotaan mielekästä tekemistä yhdessä perheiden kanssa.

Aviation Academy Aviapolikseen

Korkeakoulu- ja yliopistoyhteistyötä laajennetaan. Helsingin yliopiston ja Aaltoyliopiston kanssa on valmisteltu yhteistyösopimuksia. Aviapolikseen tulee uusi lentoalan oppilaitos Aviation Academy, joka perustuu verkostoyhteistyölle. Varian uusien tilojen suunnittelu etenee, ja samalla tutkitaan mahdollisuutta perustaa toisen asteen kampusalue laajalla yhteistyöllä Vantaalle.

Työllisyys vieläkin ylemmäs

kuntakokeilulla

Vantaa haluaa olla mukana työllisyyden kuntakokeilussa, mikä tarkoittaa valtion työllisyyden hoidon tehtävien osittaista siirtämistä kunnan vastuulle. Kuntien työnjohdon alle siirtyä paitsi henkilöstöä myös oikeus päättää työllisyysmäärärahojen käytöstä. Työllisyyden hoito tehostuu edelleen, kun valtion ja kaupungin erillisten prosien sijaan saadaan yksi yhteinen työllisyyden hoidon prosessi. Tavoitteena on auttaa työttömiä heti varhaisessa vaiheessa ja panostaa henkilökohtaiseen palveluun.

Työllisyys on Vantaalla jo nyt 75 prosenttia.

Jo nyt Vantaalla panostetaan työllisyyden hoitoon enemmän kuin mitä laki velvoittaa, ja kehitämme palveluita edelleen. Työllisyys on Vantaalla jo nyt 75 prosenttia, jota maan hallitus tavoittelee koko Suomen osalta.

Vantaalla jatkuu nuorille suunnattujen

palveluiden keskittäminen Tikkurilan Lummetielle niin sanottuun Liidon taloon. Liidossa sijaitsevat nuorten Ohjaamo, maahanmuuttajien työllisyyttä edistävä Vantaan osaamiskeskus, nuorisopalveluiden tiloja sekä valmennustalo Luxi. Ensi vuonna Lummetielle siirtyvät myös kaupungin ja TE-toimiston alle 30-vuotiaille suunnatut työllisyyspalvelut. Liidon aukioloja laajennetaan myös iltaan.

Syrjäytyminen alas myönteisellä erityiskohtelulla

Syrjäytymisen ehkäisyä jatketaan Vantaalla myönteisen erityiskohtelun alueohjelmalla, edelleen kahden miljoonan euron vuosibudjetilla. Lisätukea suunnataan muun muassa alueiden kouluihin, varhaiskasvatukseen ja nuorisotyöhön ja sosiaali- ja terveystoimeen. Hakunilaan perustetaan uusi yhteisötalo,

jota ylläpitää järjestö ja jossa tarjotaan ja esitellään myös kaupungin palveluita alueella. Alueiden kunnossapitoa ja viihtyisyyttä lisätään.

Asukastiloja kaikille

Palveluverkkoon liittyvänä yhtenä tavoitteena on, että jokaisella suuralueella olisi järjestöille ja asukkaille sopivat kohtaamispaikat. Syksyllä 2019 avattujen Tikkurilan, Korson ja Mikkolan asukastilojen jälkeen etsitään sopivaa paikkaa Hakunilan asukastilalle. Uudisrakennuksena on tarkoitus vuonna 2020 saada asukastila Leinelään. Koivukylän asukastilat mahdollisesti siirtyvät suurempiin, kirjaston entisiin tiloihin.

Maankäytön digitaalisuus uraa uurtavaa

Vantaa on MATTI-hankkeellaan maankäytön digitalisoinnin edelläkävijä. Maankäytön toimintamalli ja tietojärjestelmä MATTI on ensi vuonna käytössä. Se kattaa maankäytön koko elinkaaren tiedot kaavoituksesta ja suunnittelusta rakentamiseen ja kunnossapitoon saakka. MATTI kokoaa kaiken tiedon digitaaliseen, paikkatietoon perustuvaan kaupunkimalliin ensimmäisenä maailmassa.

Vantaa on sitoutunut muiden pääkaupunkiseudun kuntien tavoin maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteisiin tavoitteisiin. Valtio ja Helsingin seudun kunnat ovat vuoden 2019 aikana neuvottelemassa uutta sopimusta (MAL) suurten infra-hankkeiden tukemiseksi ja asuntotuotannon edistämiseksi vuosina 2020–2023. Sopimuksella pyritään varmistamaan kaupunkiseutujen kehityksen kannalta riittävän suuri rakentamisen volyymi. Vantaan ratikkaa on esitetty sisällytettäväksi MAL2020-sopimukseen valtion kanssa.

Uimahalli ja kesäkeidas vapaa-ajan viettoon

Uimahallien palveluverkkoa kehitetään uuden uimahallin toteuttamisella Koillis-Vantaalle. Hankkeen taustalla on päätös Korson koulun ja sen yhteydessä olevan ikääntyneen uimahallin lakkauttamisesta. Keväällä tehdyn selvityksen perusteella uimahallin paikaksi päätettiin Elmon alue.

Tarveselvitys laaditaan vuoden loppuun mennessä, ja yksityiskohdat tarkentuvat ensi vuonna hankesuunnitteluvaiheessa. Hallin altaita sekä toimintoja suunniteltaessa huomioidaan hallin virkistyskäyttö ja monitoimisuus erityisesti lasten ja vanhusväestön kannalta.

Kesäkeitaan rakentamisesta Tikkurilan uimahallin läheisyyteen käynnistetään selvitystyö.

Kohti hiilineutraalia Vantaata 2030

Vantaan pitkän aikavälin ympäristötavoitteita määrittää resurssiviisauden tiekartta. Sen avulla tavoitellaan hiilineutraalia ja jätteenkäyttöä kaupunkia. Kiertotalous ja uusiutuva energia ovat resurssiviisauden keskiössä. Vantaa tavoittelee rakentamisessa energiatehokkuutta ja hyödyntää ensi vuonna erityisesti maamassoja ja kierrätysmateriaaleja. Resurssiviisasta liikkumista kehitetään monipuolisesti. Pyöräilyä edistetään rakentamalla pyöräilyn laatuikäviä, kehittämällä pyöräpysäköintiä ja kaupunkipyöräjärjestelmää.

Vantaan Energia on jo aiemmin julkistanut päätöksensä luopua kivihiilen käytöstä kokonaan vuonna 2022. Päätös vauhdittaa hiilivapaan Vantaan toteuttamista vuonna 2030.

Palkittua arkkitehtuuria ja alati kehittyviä keskustoja

Elävät ja omaleimaiset kaupunkikeskustat ovat Vantaan vahvuus. Kaupungin kasvu painottuu sen tiivistyviin keskustoihin, hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärelle. Kivistön alue sai Suomen Arkkitehtiliiton SAFA-palkinnon laadukkaasta

Tikkurilan keskusta, uusi tori ja kirjastopuisto ovat palkittuja ympäristöjä. Vaaralanpuiston päiväkotit: kuvaaja Mika Huisman, Arkkitehtuurin Finlandia

kaupunkimaisesta suunnittelusta ja toteutuksesta. Vaaralanpuiston päiväkoti on parhaillaan ehdolla Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnon saajaksi. Vantaan kaupunkikeskusten rakentaminen jatkuu tiiviisti ensi vuonna. Asuntotuotanto painottuu kehäradan varrelle.

Aviapolis-alueen kehitys jatkuu vahvana: Veromieheen rakennetaan kaupunkikeskus, joka on ilmeeltään yhtä aikaa urbaani, kansainvälinen ja luonnonläheinen. Aviapoliksesta suunnitellaan tiivis korttelikaupunki, jossa voi elää hiilipihiä ja liikkua kävellen. Suunnittelupöydillä on useita asunto- ja toimitilahankkeita, kansainvälinen taiteilijaresidenssi sekä väliaikainen tapahtumatila Kehäradan Aviapoliksen asemalle. Ensi vuonna liikkeelle lähtee myös merkittävien uusien liiketilojen rakentaminen sekä kaksi suurta hotellihanketta Aviapolikseen.

Sukupuolinäkökulmaa palveluiden jakautumiseen

Vantaa tekee tasa-arvotyötä kaikissa palveluissaan, ja erityisesti kehitetään sukupuolitietoista budjetointia. Menetelmää opetellaan pilotti-kohteiden avulla. Jokaisella kaupungin toimialalla on vähintään yksi pilotti. Pilotteina ovat kaupunginkirjasto, ruotsinkieliset palvelut, joukkoliikenne, hankinnat, suun terveydenhuolto ja maahanmuuttajien osaamiskeskus.

Uuden toimitalon suunnittelu etenee

Kielotie 13 virastotalo on syksyn aikana tyhjentyneen kaupungin toiminnosta. Rakennuksen purkaminen käynnistyy marraskuun alussa ja uuden toimitalon rakennusurakan kilpailutus loppuvuodesta. Kilpailutuksesta vastaa ja toimitalon rakennuttajana toimii kaupungin kiinteistöyhtiö VTK Kiinteistöt Oy. Toimitiloja suunnitellaan noin 800 kaupungin työntekijälle. Tämänhetkisen aikataulun mukaan uuteen taloon päästään muuttamaan kesällä 2024. Toimistotilojen lisäksi Kielotie 13:n kortteliin tulee liike- ja palvelutilaa, maanlainen pysäköintilaitos sekä asumista. Tilojen keskittämällä tavoitellaan tiiviimpää yhteistyötä kaikkien toimialojen kesken. Keskittäminen ja nykyaikainen monitilatoimisto alentaa tilakustannuksia. Uusi toimitalo kytkeytyy yhdyskäytävällä osaksi kaupungintaloa. Resurssiviisaus näkyy muun muassa energiatehokkuusvaatimuksissa ja materiaalien kierrätystavoitteissa.

Merkittäviä ratkaisuja lähitulevaisuudessa

Vantaa on mukana sote-uudistuksen Uudenmaan erillisratkaisun valmistelussa. Ratkaisulla tulee olemaan merkittävät vaikutukset Vantaalle, mutta ei vielä ensi vuonna.

Kaupunginjohtajan esityksen tunnusluvut

Asukasluku 31.12.2020	236 053
Uudet asukkaat	+ 3 576
Tuloveroprosentti	19 (ennallaan)
Toimintamenot	- 1 670 milj. euroa
Verotulot	1 074 milj. euroa
Kunnallisvero	914 milj. euroa
Yhteisövero	76 milj. euroa
Kiinteistövero	84 milj. euroa
Valtionosuudet	216 milj. euroa
Vuosikate	93 milj. euroa
Tilikauden tulos	- 22 milj. euroa
Bruttoinvestoinnit	- 149 milj. euroa
Investointien tulorahoitus-%	63 %
Pitkäaikaisen lainakannan muutos	52 milj. euroa
Pitkäaikainen lainakanta	949 milj. euroa
Lainakanta asukasta kohden	4 020 euroa
Uutta asuntokerrosalaa	240 000 k-m ²

Talousarviokäsittely

- Kaupunginvaltuuston ryhmien väliset neuvottelut 28.10.2019
- Kaupunginhallitus 28.10.2019
- Kaupunginvaltuusto 11.11.2019 (suora lähetys vantaakanava.fi)

vantaa.fi/talousarvio

